

Sygn. akt IV CSK 366/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku Gminy i Miasta S.
przy uczestnictwie J. L. T.
o rozgraniczenie nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 3 marca 2016 r., sygn. akt I Ca [...]

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Uczestnik postępowania J. L. T. złożył skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 3 marca 2016 r., którym oddalono apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 18 grudnia 2015 r., którego przedmiotem było rozgraniczenie dwóch nieruchomości gruntowych położonych w B. nr 64, stanowiącej własność wnioskodawczynie Gminy i Miasta S. oraz nr [...], stanowiącej własność uczestnika postępowania - według stanu prawnego z dnia 4 listopada 1971 r., tj. daty uwłaszczenia na podstawie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, szczegółowo oznaczonej na planie sporządzonym przez biegłego sądowego.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Celem skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rola nie polega zatem na korygowaniu ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. W ramach tzw. przedsądu Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Badanie to ma potwierdzić występowanie kwestii istotnych dla interesu publicznego, uzasadniających przystąpienie do rozpoznania tak szczególnego środka prawnego. Wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie są oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Nie jest zatem wystarczające odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli zawiera tożsame argumenty (por. postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 - nie publ.). Ograniczenie kognicji Sądu Najwyższego w tym postępowaniu i niedopuszczalność badania podstaw kasacyjnych wynika stąd, że orzekanie w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej następuje na posiedzeniu w innym składzie jak jej merytoryczne rozpoznawanie (art. 398¹⁰ zd. 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Pozwany powołał w skardze przyczyny wskazane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) w zasadzie powinno spełniać wymagania odnoszące się do zagadnienia prawnego przedstawianego przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w razie powstania poważnych wątpliwości, których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. m.in. nie publikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12, z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11) wykazany w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (por. nie publikowane postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy jednak postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być ocenione w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny (por. m.in. nie publikowane postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13). Skarżącego powinien przedstawić stanowisko co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12). Wymagania te nie są spełnione w wypadku ograniczenia się do sformułowania pytań, wymagających zdaniem skarżącego udzielenia odpowiedzi (por. m.in. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Podkreślenia wymaga, że zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne jeżeli Sąd Najwyższy nie zajął co do niego stanowiska, bądź zaszły okoliczności faktyczne uzasadniające jego zmianę lub modyfikację (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Skarga w oczywisty sposób nie odpowiada powyższym wymaganiom. Zagadnienie przedstawione zostało w formie pytania o następującej treści: *"Na kim spoczywa ciężar udowodnienia zakresu i charakteru posiadania przygranicznego pasa gruntu, gdy posiadanie to wykracza poza granicę wynikającą z ewidencji gruntów oraz czy sąd rozpoznający sprawę może dokonywać wyboru podmiotu będącego samoistnym posiadaczem na zasadzie wyboru negatywnego, polegającego na wykluczaniu innych podmiotów mogących legitymować się przymiotem samoistnego posiadacza poprzez definitywne wskazanie konkretnego podmiotu, który cechy te posiadał?"* Ani pytanie, ani jego uzasadnienie nie wskazują przepisu prawa będącego podstawą tak sformułowanego zagadnienia. Poszukiwanie go i ustalanie przez Sąd Najwyższy we własnym zakresie podstawy zagadnienia prawnego wykraczałoby poza zakres jego kognicji i oznaczałoby zastąpienie strony w realizacji ciężającej na niej powinności procesowej. Niezrozumiała jest wątpliwość dotycząca kompetencji sądu „do wyboru podmiotu będącego samoistnym posiadaczem”. Z uzasadnienia wynika, że skarżący kwestionuje dopuszczalność zastosowania ustawy uwłaszczeniowej w stosunku do Skarbu Państwa, będącego poprzednikiem prawnym wnioskodawczyni Gminy i Miasta S., podczas gdy z ustaleń, którymi Sąd Najwyższy jest związany wynika jednoznacznie, że tytuł własności potwierdzony aktem własności wydanym na jej podstawie obejmował poprzednika prawnego uczestnika J. L. T.. Stwierdzono również, że istniejący we wskazanej dacie stan posiadania działek wyznaczony był przebiegiem płotu i do chwili zagrodzenia w 2009 r. i postawienia częściowo nowego płotu umożliwiał pełen niezakłócaný dostęp osób trzecich do pasa przygranicznego, wykorzystywanego jako droga wewnętrzna. Ogólnikowość sformułowania dalszej części przyczyny uniemożliwia przystąpienie do jej oceny.

Dla skutecznego powołania się na oczywistą zasadność skargi konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego

lub procesowego, mającej charakter oczywisty, widocznej *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - nie publ.). Nie może budzić wątpliwości, że zachodzi naruszenie prawa, zauważalne bez głębszej analizy, które przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Sam zarzut uchybienia treści określonego przepisu (przepisów) nie wystarcza dla przyjęcia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, nie publ.). Musi ono pozostawać w bezpośrednim związku z nieprawidłowym rozstrzygnięciem. Skarżąca powinna przywołać konkretne przepisy prawa, którym - jej zdaniem - Sąd drugiej instancji uchybił oraz przytoczyć odpowiednią jurydyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości tego naruszenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, nie publ.).

Skarżący twierdzi, że oczywistą zasadność skargi kasacyjnej uzasadnia rażące naruszenie przepisów prawa przez sądy obu instancji polegające na zastosowaniu „przepisów ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych”. Poprzestanie na odwołaniu się do całej ustawy bez skonkretyzowania przepisów oraz wykazania skutków ich naruszenia jest niewystarczające i nie może stanowić skutecznej przyczyny kasacyjnej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 *a contrario* w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

jw

I.n